Gökyüzü

Alp Akoğlu

Holmes “Kuyruksuz” Kuyrukluyıldızı

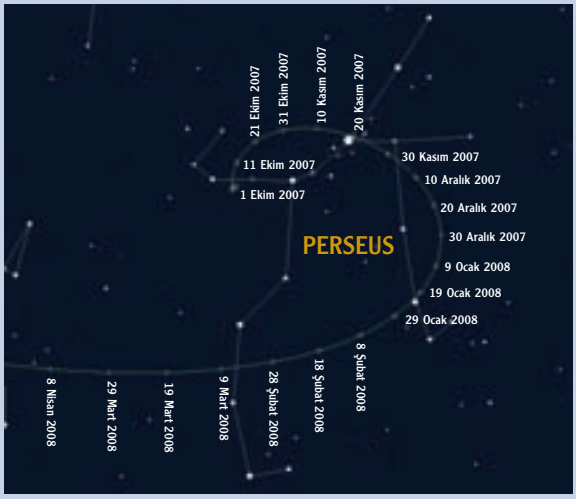

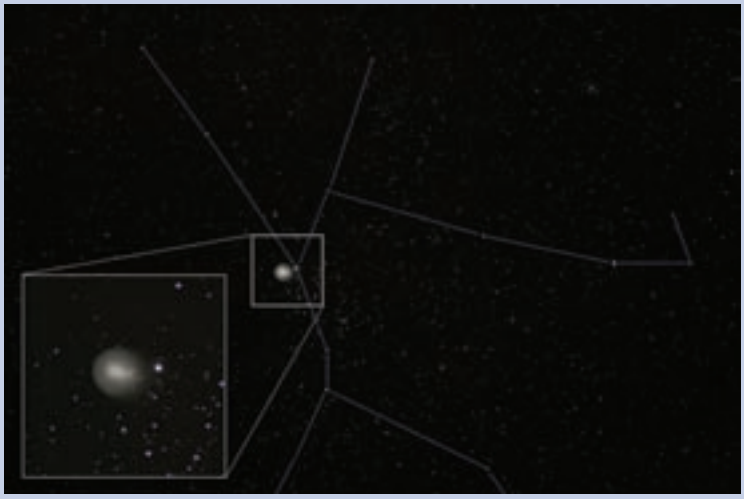

1892’den beri bilinen Holmes Kuyrukluyıldızı, Mars ile Jüpiter arasında elips biçimli bir yörüngede dolanıyor. Normalde, çok sönük olduğu için, belli dönemlerde en büyük teleskoplarla bile görülemeyen Holmes’un parlaklığında ve büyüklüğünde, 25 Ekim’de aniden beklenmedik bir şekilde patlama oldu ve çıplak gözle bile seçilebilecek kadar parlak hale geldi.

Holmes’in belirgin bir kuyruğu yok; buna karşın baş kısmı çok genişlemiş durumda. Holmes’in çekirdeği her ne kadar çok seyrek bir gaz ve toz bulutuyla çevrili olsa da, şu anda Güneş Sistemi’ndeki en büyük cismi. Kuyrukluyıldızın çapı şu an 1,4 milyon km’den fazla; yani Güneş’inkinden daha büyük. Çekirdeği yalnızca 3,6 km çapında olmasına karşın, çevresini saran gaz ve toz katmanı sayesinde bu büyüklüğe ulaşmış durumda.

Holmes kuyrukluyıldızını çıplak gözle görebilmek için, ışık kirliliğinden biraz uzaklaşmak gerekiyor. Kuyrukluyıldızı bir dürbünle görmekse çok daha kolay. Üstelik bu şekilde kent merkezinden bile görülebiliyor. Hava kararıktan sonra, doğu-kuzeydoğu ufku üzerinde bulunan Holmes, saatler ilerledikçe gökyüzünde yükseliyor. Kuyrukluyıldızı gökyüzünde bulmak için, haritadan yararlanabilirsiniz.

Holmes Kuyrukluyıldızı Güneş’ten ve bizden giderek uzaklaşıyor. Ancak, daha en azından birkaç hafta boyunca parlaklığını koruyacağı düşünülüyor. Bunun yanı sıra gökbilimciler kuyrukluyıldızda yeni gaz ve toz püskürmelerinin, dolayısıyla da parlaklık artışlarının olabileceğini belirtiyorlar.

1 Aralık saat 22:00, 15 Aralık saat 21:00, 31 Aralık saat 20:00’de gökyüzünün genel görünümü.

Aralık’ta Gezegenler ve Ay

Jüpiter’i akşam gökyüzünde birkaç aylığına son kez görmek için son fırsatlar. Jüpiter, ayın başlarında, henüz alacakaranlık sona ermeden batıyor. Birkaç gün içinde tamamen gözden kaybolacak. Gezegen, 23 Aralık’tan sonra artık sabah gökyüzünde olacak. Ancak, bu Aralık ayı içinde gözlenebilecek kadar yükselmeyecek.

Mars, bu ayın en uzun süre gözlenebilen gezegeni. Güneş’in batmasıyla doğuyor ve tüm gece gökyüzünde kalıyor. Gezegen, 18 Aralık’ta da Yer’e bu yılın en yakın konumuna gelecek. Ancak, bu yakınlaşma, 2003’teki gibi olmayacak. Ağustos 2003’te Yer ve Mars arasındaki uzaklık yaklaşık 56 milyon kilometreydi. Bu yılki yakınlaşmada, uzaklık 88 milyon kilometre olacak.

Venüs, -4.2 kadir parlaklıkta. Gezegen, sabah Güneş doğmadan yaklaşık 3 saat önce doğuyor. Gezegen, günler ilerledikçe doğu ufkunun üzerinde yavaş yavaş alçalıyor.

Satürn, geceyarısından önce doğmuş oluyor. Gezegen, Aslan Takımyıldızı’ndaki konumunu koruyor. Satürn, teleskoplu gözlemciler için güzel bir hedef.

Merkür, Güneş’e çok yakın görünür konumda olduğu için bu ay gözlenemeyecek.

Ay, 1 Aralık’ta sondördün, 9 Aralık’ta yeniay, 17 Aralık’ta ilkdördün, 24 Aralık’ta dolunay ve 31 Aralık’ta yeniden sondördün halinde olacak.